

**БЛАНКА ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ НА ПРОЕКТ ПО ИНСТРУМЕНТА ЗА
ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ**

1. Наименование на операцията.

МЛАДЕЖКИ ЦЕНТРОВЕ

2. Описание на операцията (цели, основни дейности).

В годишния доклад на Европейската комисия за България в рамките на Европейския семестър 2020 г.: оценка на напредъка в структурните реформи, предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси и резултати от задълбочените прегледи в съответствие с Регламент (ЕС) № 1176/2011, са направени следните констатации:

- До 2030 г. работната сила в България ще намалее с 10%, като най-голямо свиване (с 26,7% до 2030 г.) се очаква във възрастовата група 25 - 49 г. (среден коефициент на икономическа активност от 86%). Това намаляване може да застраши устойчивия бъдещ растеж. Положителни резултати могат да бъдат постигнати чрез мерки, целящи да се намали изтичането на населението в трудоспособна възраст (15 - 64 години) чрез помощ за намиране на работа и повишаване на квалификацията и производителността на работната сила;
- Делът на младите хора, които не участват в никаква форма на заетост, образование или обучение (NEET), и на преждевременно напускащите училище продължава да бъде голям (съответно 19,1% и 12,7% през 2018 г.).
- Нивото на цифровите умения е ниско, като само 29% от населението (16 - 74 г.) посочват, че имат основни или по-задълбочени от основните умения в областта на цифровите технологии спрямо 57% в ЕС. От младите хора на възраст 16 - 19 години само 53% оценяват своето ниво на цифрови умения като основно или над основното в сравнение със средната стойност за ЕС от 83%.
- Ромите продължават да са изправени пред многобройни предизвикателства. Общото равнище на безработицата сред ромите е 55 %, но то е още по-високо (65 %) сред младите роми на възраст между 16 и 24 години. Процентът на преждевременно напусналите

училище продължава да е голям (12,7 %), като стойността му сред младежите от ромски произход е обезпокоителна (67 %).

Във връзка с това, **основните предизвикателства**, които възникват, са:

1) пред българските общини: процесите на вътрешна миграция намаляват дела на млади хора, които се задържат в малките и средни общини; значително предизвикателство е липсата на мотивация за работа и ангажираност в изпълнението на целите за развитие на местно ниво; ниско е нивото на участие и ангажираност в развитието на местните общности; младите хора рядко инициират или участват в местни инициативи, свързани с предприемачество, натрупване на знание или развитие на умения. Пасивността сред младите хора, липсата на гражданска ангажираност в местното развитие и неспособността за инициране на полезни за общността дейности води до забавяне в социалното и икономическо развитие на редица общини.

2) образователната система е изправена пред редица предизвикателства, свързани по-конкретно с повторно включване на отпадналите ученици в процеса на учене (формално и неформално); повишаване на дела на успешно завършилите средно образование сред уязвимите групи (особено роми), повишаване на интереса на учениците и младите хора към придобиване на знания и ключови компетентности в различни области, което да подпомогне реализацията им на пазара на труда;

3) бизнесът на местно ниво се изправя пред проблеми като липса на квалифицирани кадри, ниска или липсваща компютърна грамотност сред постъпващите на работа, липса на финансова грамотност, липса на познания по чужди езици, общата грамотност и основните компетентности на младите хора често са на ниско ниво, в голяма степен липсва умението да се управлява работното време, да се приоритизират задачите, да се спазва работна дисциплина и култура за работа. Липсата на гражданска активност и манталитет за ангажираност сред младите хора води до липса на умения за справяне с работната среда и задачи.

4) пандемията на Covid-19 промени изискванията за познаване и работа с нови технологии от учениците, младите хора и работещите. Извънредното положение в държавата създаде практика за работа и обучение от разстояние, която се доказва като успешна и голяма част от бизнеса продължава да я прилага след премахване на ограниченията. Новият начин на работа изисква усъвършенстване на дигиталните умения за обичайната дейност по обучение и/или

работа, прилагане на гъвкави подходи комуникация и работа с алтернативни на хартиените документи програми, при търсене на работа и интервюиране, използване и познаване на голям набор от инструменти за комуникация, интернет приложения и др. Вторични ефекти от пандемията бяха връщането от чужбина на български емигранти, които увеличиха процента на безработни, социалната изолация и проблеми на психичното здраве.

Именно в този смисъл е и **препоръка 4** от Специфичните препоръки на Европейската комисия (дадени в горепосочения доклад), а именно:

- **да се подобри пригодността за заетост** чрез засилване на уменията, включително на цифровите умения;
- да се повиши качеството, **приложимостта към пазара на труда и приобщаващия характер** на образованието и обучението, по-специално **за ромите** и другите уязвими групи.

Настоящата операция е разработена в съответствие с тази препоръка, а също и с **препоръка 3** на Съвета относно Националната програма за реформи на България за 2020 г., от 20.05.2020 г., в частта ѝ „да се съсредоточат инвестиции в областта на зеления и **цифровия преход**“.

Насърчаването на физически пространства за взаимодействие на младите хора и получаване на подкрепа за неформално обучение от младежки работници до голяма степен съответства на ключовите цели на младежката политика на равнище ЕС и на национално равнище. Младите хора се нуждаят от достъп до физически пространства в своите общности, за да подкрепят своето лично, културно и политическо развитие; той също е от ключово значение за договорната цел на ЕС за подкрепа на демократичното участие на младите хора (член 165 от ДФЕС). Заключениета на Съвета за насърчаване на демократичната информираност и демократична ангажираност сред младите хора в Европа (приети на 20 ноември 2020 г.) приканват държавите-членки да „насърчават и подкрепят достъпни физически и цифрови структури за младежка работа и интелигентни решения за младежка работа, особено в резултат на COVID- 19, за да се предоставят на младите хора свободни, отворени и безопасни пространства и възможности за личностно развитие.“

Също така, младежките центрове са особено важни предвид високата емиграция на млади хора от България и факта, че поради ограниченията за социализация поради COVID-19 младите хора са

уязвими към психични проблеми. Това в крайна сметка може да доведе до отпадане от училище и откъсване от образователната система.

- **Цели на операцията**

- (1) Основна цел

Изграждане и осигуряване на ефективно функциониране през първите години на младежките центрове, които предоставят разнообразни дейности (вкл. международни дейности) и цялостни услуги в помощ на личностното развитие и пригодността за заетост на учениците и младежите на възраст до 29 години. Предоставяните дейности отговарят на най-високите стандарти в областта на младежката дейност и преодоляване на социалната изолация и непригодност за пазара на труда. Дейностите в центровете ще са ориентирани и към пазара на труда чрез осъществяване на формални или неформални партньорства с местния бизнес. Центровете ще се стремят към постигане на по-висока приложимост към пазара на труда, по-добро качество и по-ясен приобщаващ характер на неформалното образование като основен подход в младежката работа. За да се гарантира изграждането и оперативната зрялост на младежките центрове, ще бъде нает необходимия персонал за управление и изпълнение на дейностите, като заплатите ще се осигуряват чрез ПВУ за срока на финансиране (2026). Тези разходи с повтарящ се характер в този случай ще доведат до дългосрочни ефекти в съответствие с целите на конкретната инвестиция. В съответствие с предложения и функциониращ модел на вече изградените центрове, след приключване на финансирането чрез ПВУ заплатите и цялостната издръжка ще бъде осигурено от общината бенефициент. Разходите за заплати са неразделна част от предложената инвестиция, водеща до създадени и функциониращи центрове като основни фокусни пространства за личностното развитие на учениците и младежите на местно ниво.

Младежките центрове ще се базират на модел, предложен от Европейския управителен комитет за младежта, който разработва проект за популяризиране на европейските младежки центрове на Съвета на Европа (СнЕ) като инструменти за определяне на стандарти и примери за най-добри практики за младежката политика. Комитетът на министрите на Съвета на Европа приветства инициативата за споделяне и въвеждане на национално ниво на знания и работа в мрежа между младежки центрове в цяла Европа. Основен елемент на подкрепените дейности трябва да е съответствието със Знака за качество на Съвета на Европа за младежки центрове – всеобхватен модел, разработен въз основа на следните критерии: образованието като висша ценност,

мултиплициране на социалното въздействие; ангажираност с политиката за младите хора; развитие на знанията и образователните иновации и международно сътрудничество.

По отношение на нуждите на региона изборът на локация на центровете ще бъде обоснован с включване на специфични изисквания към общините в насоките за кандидатстване. С приоритет ще бъдат общини с по-голяма младежка безработица от средното национално ниво (данни за последната достъпна година от НСИ), наличие на повече ученици и млади хора (сравнителен анализ на базата на последните достъпни данни от НСИ), наличие на ученици и младежи от уязвими групи (сегрегирани, изолирани общности с ромска етническа принадлежност, например), общината се намира в Северозападен или в Югоизточен регион за планиране (с два пъти по-висок коефициент на отпадане на ученици от другите региони), данни за по-голям процент отпаднали от образователната система ученици (съгласно данни от МОН и НСИ). При оценяване на проектните предложения изброените индикатори ще носят по-висок резултат на кандидатите-общини.

Моделът за Младежки центрове предлага подход за справяне с предизвикателствата пред общините, образованието и бизнеса, чрез:

1) целенасочено ангажиране на учениците и младите хора в изграждане на гражданска активност, което води до увеличаване на задържането им в малките и средни общини; подкрепа и повишаване на мотивацията за реализация на трудовия пазар, стимулиране на участието и ангажираността в развитието на местните общности; ясен фокус върху развитие на инициативността и участието в местни инициативи, свързани с предприемачество, придобиване на професионални умения и знания. Насърчаване на гражданската активност и акцент върху участието в местното развитие и полезни за общността дейности.

2) подкрепа на ученици и младежи, които са отпаднали или са в опасност от отпадане от образователната система, целенасочени дейности с уязвими групи, вкл. роми, за повишаване на дела на успешно завършилите средно образование и продължаване на образованието, повишаване на интереса на учениците и младите хора към придобиване на знания и ключови компетентности в различни области, което да подпомогне реализацията им на пазара на труда;

3) координация и сътрудничество с бизнеса на местно ниво за преодоляване на липсата на квалификация, подпомагане на дейности, предложени и изпълнени от местния бизнес, свързани с

подобряване на необходимите умения и компетентности на учениците и младите хора, дейности за повишаване на компютърната грамотност, на финансовата грамотност, на уменията по чужди езици, подходи за увеличаване на основните компетентности на младите хора. Конкретна ангажираност на представители на местния бизнес чрез експертиза, директен контакт с младите хора, насърчаване и улесняване на менторството, стажуването, обучението на работното място за учениците и младите хора; установяване на партньорства между центъра и бизнеса.

В страната в момента функционират четири младежки центъра – в Добрич, Враца, Стара Загора и Пловдив, които активно работят по справяне с гореизброените проблеми в съответните общини. Всичките четири центъра отговарят на изискванията на Съвета на Европа, като два от тях (в Пловдив и в Стара Загора) са с присъден Знак за качество на Съвета на Европа (което се случва за първи път в историята на СнЕ, България е първата държава, в която има два центъра с този Знак). Наличната информация за ефекта от работата на тези центрове е съпоставима в периода на външно финансиране на проектите (2014 – 2017) и към декември 2020 г.:

- ☐ Брой младежи, включени в дейностите на центровете:

- до април 2017 г. - 9322

- към декември 2020 г. - 43 000

- над 10% от младежите са от ромски произход

- ☐ Брой младежи, преминали през неформални обучения (краткосрочни и дългосрочни):

- до април 2017 г. - 2172

- към декември 2020 г. – 4865

- над 28 % от обучените младежи са от ромски произход

Данни, налични за периода 2014 – 2020:

- ☐ Общо младежи, върнати в образователната система чрез дейности на центровете – 179, от които 148 от ромски произход;

- ☐ Младежи, продължили образование в следваща степен, благодарение на подкрепата на центровете – 306, от които 28 от ромски произход

- ☐ Младежи, преминали през формални обучения – професионални курсове и придобили правоспособност - 212

- ☐ Младежи, намерили работа след придобиване на правоспособност - 25

- ☐ Предоставени персонални консултации/услуги на младежи за психологична подкрепа от психолози/социални работници на центровете – 270;

- ☐ Създадени партньорства с фирми, работещи в сферата на ИТ - 6
- ☐ Младежи, придобили компютърна грамотност/дигитални умения, преминали през обучение – 730

По-подробна информация за дейността на тези четири центъра може да бъде получена чрез следните линкове:

<http://youthcentre.plovdiv.bg/bg>
<http://ycd.bg/>
<https://youthcentervratza.com/>
<https://iyc.starazagora.bg/>
<https://bg-bg.facebook.com/InternationalYouthCenterStaraZagora/>
<https://bg-bg.facebook.com/YouthCentrePlovdiv/>
<https://www.facebook.com/YouthCenterDobrich/>
<https://www.facebook.com/youth.center.vratsa/>

Също така нови четири общини Монтана, Перник, Бургас и Габрово, получиха финансова помощ от ФМ на ЕИП, за да изградят на своята територия модерни центрове по модела на Съвета на Европа. Работейки в посока на постигане на най-високи европейски стандарти в работата си, центровете успешно активират и включват младите хора в дейности, допринасящи за развитието на местната общност.

По отношение на живеещите в осемте общини с действащи или изграждащи се младежки центрове в долната таблица са представени съответните данни.

Брой на учениците/младежите, с постоянно местожителство в осемте общини – бенефициенти по Финансовия механизъм на ЕИП, с изградени или в процес на изграждане младежки центрове

Община	Население на възраст от 5 до 29 г.	Население на възраст от 15 до 29 г.
Бургас	100843	56496
Враца	36209	21152
Габрово	20527	11849
Добрич	40838	23811
Монтана	28815	16747
Перник	23725	13440

Пловдив	165747	98795
Стара Загора	75105	56796

Данните са от Национален статистически институт, 2020, [*Population by districts, age, place of residence and sex / National statistical institute \(nsi.bg\)*](https://www.nsi.bg/)

На национално ниво е създадена и Национална мрежа на младежките центрове, действаща като механизъм за ефективно сътрудничество, обмен на знания, умения, опит и добри практики с цел повишаване качеството на младежката работа в България. Дейността на центровете следва утвърдената насока да адаптира и надгражда успешния модел, предложен от Съвета на Европа и въведен от Министерството на образованието и науката (МОН). Съгласно този модел, младежният център представлява образователна институция, която предоставя знания и умения чрез методите на неформалното образование, запознава младите хора с основните европейски ценности и ги подготвя за активно участие в икономическия и социален живот (за повече информация: <https://www.coe.int/en/web/youth/mission-and-mandate>). Центровете имат за задача да насърчават учениците и младежите, включително и тези от уязвимите групи, както за развитието на техните способности и таланти, така и за придобиването на нови компетентности и умения, които ще подпомогнат бъдещата им личностна и професионална реализация. Обмяната на опит с младежите от други населени места и от други държави значително допринася за мотивацията на младите хора и за тяхното личностно развитие. С оглед осигуряването на подходящи условия за неформални обучения и обмен на младежки групи, както и за организирането на конференции, обучения и други събития с краткосрочно настаняване на участниците, центровете разполагат с място/места за хранене и със собствена леглова база (минимум 35 легла). Наличието на места за настаняване и за хранене е добра практика в осъществяването на неформалното обучение на ученици и млади хора, като в същото време дава възможност за известна самоиздръжка и разширяване на възможностите за разнообразни дейности.

Съгласно едно от основните изисквания на модела на Съвета на Европа за ясен мандат от местните власти и тясно сътрудничество с управляващите органи, всички центрове в страната са изградени от общините, които поемат издръжката на работата след приключване на външното финансиране.

Новите общински младежки центрове ще следват примера на изградените такива (чрез финансирането от ФМ на ЕИП), като ще се остави възможност общините-кандидати сами да

избират метода на институционализацията им в рамките на общинската структура. Дейностите на Младежките центрове ще бъде финансирана чрез общинските бюджети, в качеството им на основен инструмент за прилагане на младежките политики на местно ниво. Ще се стимулира прилагане на принципа за максимална автономност при взимане на решения за управление на младежките центрове, съгласно изискванията за Знак за качество на Съвета на Европа.

При подаване на проектни предложения, кандидатите следва да опишат начина за институционализация на младежкия център в рамките на общината-кандидат, като ще се изисква ангажимент за осигуряване на минимум пет години устойчивост на дейностите след приключване на външното финансиране, в това число сгради, оборудване, изпълнявани дейности, мерки и предоставяни услуги, както и устойчивост на обучен персонал, съгласно създадената добра практика по проектите, финансирани чрез ФМ на ЕИП. Методът на институционализация и ангажиментите за устойчивост ще бъдат изискани в Насоките за кандидатстване и ще бъдат обект на оценка и последващи проверки. В случай че в периода на изпълнение или в периода на устойчивост се промени Закона за младежта и бъде институционализиран „младежкия център“, то собствеността няма да бъде променена и центровете ще останат общински, като се очаква да има ефект само върху финансирането, което ще се предоставя както от общината, така и чрез националния бюджет.

Новият модел на Младежки центрове стъпва върху най-добрите практики в областта и поставя вече акцент върху компетентностите и уменията на младите хора, които биха били най-полезни във връзка с конкретните предизвикателства пред общините и бизнеса. Фокусът на предлаганите дейности ще бъде насочен към координация и съвместна работа с бизнеса по места, разработването на програми за обучения и стажове, изграждане на основни умения и компетенции сред младите хора, които да подпомогнат не само индивидуалното развитие на личността, но и адекватното им включване в развитието на общността. Националната гаранция за младежта на България предвижда, че всеки млад човек на възраст от 15 до 24 години вкл. ще получи добро предложение за работа, продължаване на образованието, чиракуване или стаж в рамките на 4 месеца след като остане без работа или напусне системата на формалното образование. По отношение на сътрудничеството с Гаранцията за младежта общинските младежки центрове ще работят в партньорство със съответните общински бюра по труда при реализиране на дейности, свързани с проактивното търсене на NEETs чрез дейността на младежките работници и другия персонал на центровете, предоставяне на консултации за професионално развитие на младите

хора, предоставяне на обучение по дигитални компетенции и други умения, необходими за успешната реализация на пазара на труда – работа в екип, управление на времето, обучения за лидерство и др. Младежите, участвали в дейностите на центровете, ще бъдат добре подготвени кандидати за участие в мерките, предвидени в Националната гаранция за младежта. В действащите в страната младежки центрове вече съществува добра практика за ангажиране на младежки медиатор в дейностите и обученията на центровете, което създава добро взаимодействие на местно ниво в двете посоки.

Целта е да се формира ново поколение европейци, които да се справят с обществените предизвикателства и недостига на умения, пред които е изправена Европа, както и да се смекчат икономическите и социалните последици от пандемията от коронавирус и да се повиши подготвеността на учениците и младежите за предизвикателствата и възможностите на цифровия преход.

(2) Специфични цели:

1. Подкрепа на формирането, развитието и реализацията на учениците и младите хора, чрез изграждането на мултифункционални центрове, които осигуряват съвременна материална база и прилагат иновативни подходи (особено неформално образование) за развиване на компетенции и умения за успешна реализация на пазара на труда;
2. Създаване на безопасна, включваща, мотивираща среда за учениците и младите хора, подпомагаща тяхното участие и стремеж към развитие;
3. Разработване на конкретни дейности и политики, насочени към младите хора в посока повишаване на цифровите умения, развитие на предприемаческата грамотност, на общата и финансовата грамотност, развиване на специфични меки умения, които подпомагат социалното включване и пригодността за заетост;
4. Поддържане на интереса на учениците и младите хора към образованието и придобиването на нови умения, участие в съвместни инициативи и споделяне на общи ценности с техни връстници, вкл. участие в национални и международни инициативи;
5. Залагане на дългосрочен приоритет за развитие на партньорства между образованието и бизнеса, особено чрез включване на социалните партньори в този процес;
6. Изготвяне и прилагане на дейности и подходи, които ще дадат възможност за приспособяване на учениците и младите хора към новите условия и възможните промени

с цел повишаване на образователния ценз, намаляване на безработицата и повишаване производителността на труда;

7. Обмени на добри практики и организиране на съвместни дейности на национално ниво с Националната мрежа на младежките центрове, обмени на добри практики на европейско ниво с подобни структури в различните страни-членки на ЕС.
8. Създаване на партньорства с местния бизнес и подпомагане на успешната реализация на младите хора на пазара на труда чрез дейности като менторство, стажуване, обучения, предлагани и реализирани от местни предприемачи. Създадените партньорства ще бъдат без финансиране от страна на интервенцията по НПВУ за участващите предприятия/бизнес/предприемачи.

Съгласно Индекса за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото (DESI) за 2020 г., България е на последно място в Европа по навлизане и използване на цифрови технологии, независимо от активното трансформиране и предоставяне на електронни услуги от страна на държавната администрация през 2020 г., в резултат на извънредното положение, предизвикано от пандемията на COVID-19. България също така е на 26 място по умения на човешкия капитал в сферата на ИТ, като по-малко от 30 % имат основни умения в областта на цифровите технологии и само 11 % имат цифрови умения над основните.

Във връзка с приоритетите на държавата за преодоляване на различията, Младежките центрове трябва да разполагат със съвременно оборудване, като ще бъдат предоставяни услуги по придобиване и/или повишаване на дигиталните умения на младите хора в България. Младежките центрове, които вече функционират в България (в Пловдив, Стара Загора, Враца и Добрич), вече предоставят широк набор от формални и неформални обучения за придобиване на дигитални умения, кибер сигурност, права на децата и младежите в интернет, като в момента разработват нормативни изисквания и методология за неформалното образование в областта на цифровата медийна грамотност, които ще бъдат предоставени за безвъзмездно ползване в новосъздадените Младежки центрове.

- **Целеви групи:**

- (1) Основна целева група:

- Ученици/младежи на възраст от 13 до 29 години;
 - Ученици в риск от отпадане или отпаднали от училище;

- Младежи, които не учат, не работят и не са в друга форма на обучение (NEET);
- Младежи от други уязвими групи (в т.ч. роми).

(2) Вторична целева група:

- Служители на центровете – младежки работници, образователни медиатори, друг персонал;
- Публични органи – общинска администрация, училища, социални служби, бюра по труда;
- Неправителствен сектор – организации, работещи в сферите на младежта, защита от дискриминация, дигитализация, професионални компетентности;
- Представители на бизнеса – формални и неформални партньори при изпълнение на дейностите, без разходване на средства от интервенцията.

• **Младежките центрове ще осигуряват:**

1. Създаване на модерна и достъпна инфраструктура, чрез изграждане на нови или реконструкция на ключови за общините сгради, които да отговарят на нуждите и интересите на младите хора.
2. Осигуряване на съвременно мултифункционално обзавеждане и оборудване за центъра, съобразено с дейностите, нуждите и перспективите пред дейността му.
3. Специализирано оборудване на дигитални кабинети за провеждане на обучения за повишаване на дигиталната грамотност на младежите, като начин на справяне с предизвикателствата в дигитална среда – дигитална идентичност, дигитални права, сигурност, начини на комуникация, търсене и разбиране на информация, работа с интернет приложения и използването им в ежедневието, разпознаване на фалшиви новини, повишаване на дигиталните умения над основното ниво.
4. Целенасочени мерки за подкрепа на ученици и младежи, които са отпаднали от училище или още са в училище, но са изложени на риск от отпадане чрез методите на неформално и формално обучение, консултации, менторство, работа с родители. Създаване на функционален комплекс от услуги - хъб, специално насочен към идентифициране, подпомагане, осигуряване на постоянен мониторинг, координация, допълнителни обучения и проследяване на отпаднали от образователната система или в риск от отпадане от образователната система ученици.

5. Предлагане на разнообразие от езикови курсове, както за подобряване на познанията по български език, така и за учене на английски – особено във връзка с повишаване на дигиталните умения на учениците и младежите, като основно изискване при наемане на служители и работа с дигитална техника.
6. Изграждане на меки умения, чрез методи на неформалното образование: развиване на умения за комуникация и презентиране, финансова грамотност, представяне пред работодатели, вкл. изготвяне на CV и мотивационно писмо, справяне със стресови ситуации, критично мислене, емоционална интелигентност, работа в екип, опознаване на многообразието и етническа толерантност, инициативност и предприемачество.
7. Дейности, свързани с опознаването и спазването на основните човешки права, демократични ценности, формиране на гражданска позиция и активно участие в обществения живот. Организиране на съвместни обучения и събития в мрежа с други центрове в България и в международен план, с цел обмяна на идеи, опит и добри практики.
8. Предоставяне на информация за възможности за работа, квалификация и преквалификация, предоставяне на съдействие на младите хора при работа с институциите и представителите на бизнеса. Дейности за подпомагане на професионалното ориентиране и развитие, чрез предоставяне на възможност за придобиване на професионални знания и умения, включително хора над 30 г. възраст, които нямат завършена образователна степен, в съответствие с актуалните потребности на пазара на труда. Дейностите, предлагани от частния бизнес, предприемачи, предприятия със стопанска дейност не получават финансиране от интервенцията по НПВУ.
9. Активно сътрудничество с местните публични власти, бизнеса, институции и неправителствени организации за разработване на координирани политики и работа с ученици и млади хора. Предоставяне на услуги за социално включване на младежи от уязвими групи, вкл. роми, овластяване и активизиране на учениците и младите хора, особено представителите на уязвими групи, емигранти и българи, върнали се от чужбина.
10. Сътрудничество с представителите на местния бизнес във връзка с професионалната ориентация и подготовка на младите хора, както и с цел повишаване на мотивацията им за търсене на възможности за реализация на местно ниво. Организиране на събития за представяне на работодатели, срещи между предлагащи и търсещи работа и други форми на медиация. Организиране на събития за представяне на успешни практики на млади предприемачи. Подпомагане на дейности като менторство, стажуване, чиракуване, обучение на работно място, job shadowing.

11. Организиране на съвместни обучения и събития в мрежа с други младежки центрове в България и извън страната, насочени към обмен на идеи, опит и добри практики. Активно сътрудничество и обмяна на опит с Центровете за подкрепа на личностното развитие (ЦПЛР, съгл. чл. 26 от Закона за предучилищно и училищно образование) в съответната община, предоставяне на обучение на персонала на ЦПЛР за формиране на умения за работа с млади хора в съответствие с най-високите стандарти за младежка работа.
12. Добре обучен и професионално подготвен персонал, който отговаря за управлението, организацията, провеждането, отчитането и оценката на предлаганите дейности, включително медиатори, психолози, социални работници и други.

- Операцията ще се реализира чрез следните **основни дейности**:

Дейност 1: Изграждане на младежки центрове (в областни градове) – 10 броя

Тези центрове ще надграждат модела за младежки центрове, предложен от Съвета на Европа и въведен от Министерството на образованието и науката (МОН) в градовете Стара Загора, Пловдив, Добрич и Враца, с подкрепата на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство (ФМ на ЕИП), като акцентират върху развиване на уменията на учениците и младите хора за справяне с предизвикателствата при търсене на работа и социална реализация в конкретните общини. В допълнение към изградените и оборудвани зали и кабинети за личностни и професионални компетентности, центровете ще разполагат с места за настаняване, с цел приемане на млади хора от областта, от различни райони в България или от чужбина за обмяна на опит и реализиране на съвместни инициативи. Центровете ще работят в тясно сътрудничество с всички заинтересовани страни – бизнес организации, НПО, публични и образователни институции за предоставяне на качествени услуги и създаване на условия за развитие на младите хора от областта. Ще се предоставят услуги за личностно развитие, за повишаване на професионалните компетентности, съгласно нуждите на пазара на труда и с фокус върху уязвимите групи, ще се предоставят услуги по медиация между младите и публичните органи, ще съдействат на училищата и РУО при работата с ученици, които са отпаднали или в риск от отпадане от образователната система. Партньорството с бизнес ще има за цел да предостави условия на младите хора да отговорят на изискванията на пазара на труда или самите те да развият успешни бизнес начинания. Ще се търси начин, по който представителите на бизнеса да подготвят сами кадри, като провеждат безплатни обучения или стажове и предоставят

възможност на младите да се реализират успешно. Работата на центъра ще бъде обезпечена чрез наемане на младежки работници, ромски образователни медиатори и психолози/социални работници, които да прилагат принципите на неформалното обучение и образование и да провеждат необходимите обучения за придобиване на меки умения, както и да бъдат гарант за успешната комуникация в ромската целева група. Разходите за заплащането ще бъдат с временен характер, за времето на изпълнение на проектите. За целите на устойчивостта на инвестицията след приключване на финансирането от RRF съответните общини поемат издръжката на центъра и персонала, като ги планират в общинските бюджети. След приключване на проектното финансиране центровете могат да генерират приходи, които ще се връщат в бюджета на центъра с цел устойчивост на дейностите. Ще се прилагат целенасочени мерки за обхват на ромска целева група, включително работа с родители и фокус върху ромските момичета. Дейностите ще се предоставят както в центровете, така и в общността.

В съответствие с възрастовата структура на населението от последните данни на НСИ (процент млади хора в населените места) и с възможността за постигане на по-голям обхват на учениците и младите хора е най-подходящо центровете по модела на СнЕ да бъдат позиционирани в областни градове.

Подборът за финансиране ще се извърши чрез конкурсна процедура, следваща добрите практики и нормативната база за получаване на външно финансиране със състезателен характер.

Центровете от този тип ще бъдат изградени в 10 общини, като с предимство ще се ползват тези, които вече имат разработени подобни проекти и имат готовност за бързо стартиране на проектните дейности. В процеса на оценката ще бъде структуриран и списък на резервите, които биха могли да получат финансиране, ако има достатъчен финансов ресурс или при отказ за сключване на договор от страна на избраните бенефициенти.

Всеки от новоизградените центрове трябва да осигури поне 10 работни места (сред които 5 младежки работника, 2 ромски образователни медиатори, психолог/социален работник) и да включи в дейностите и клубовете си поне 1200 младежи от областта.

Дейност 2: Разширяване и осъвременяване на работата на центровете за подкрепа на личностното развитие (по чл. 26 от ЗПУО) или създаване на Центрове за подкрепа на личностното развитие на деца и младежи (в градовете, в които няма ЦПЛР), които не са областни за превръщането им в модерни Центрове за подкрепа на личностното развитие – 10 броя

Съгласно чл. 26 от ЗПУО Центърът за подкрепа за личностно развитие е институция в системата

на предучилищното и училищното образование, в която се организират дейности, подкрепящи приобщаването, обучението и възпитанието на децата и учениците, както и дейности за развитие на техните интереси и способности. В 128 общини в страната функционират подобни институции с различна насоченост и различен обхват на дейностите. Центровете са второстепенен разпоредител с бюджетни средства.

Поради показаната много добра практика и подход за работа с младежи и деца, младежките центрове по модела на Съвета на Европа ще бъдат ползвани като модел за осъвременяване на работата и средата в Центровете за подкрепа на личностното развитие в 10 общини (които не са областни градове), като в общините без ЦПЛР ще се създадат Центрове за подкрепа на личностното развитие. За спазване на принципите на ефективността, икономичността и ефикасността допустими бенефициенти за осъществяване на дейностите ще бъдат центровете в градове с наличие на поне 3 000 човека на възраст от 10 до 29 години (данни от НСИ за последната достъпна година). В случая тези градове са 23 броя: Горна Оряховица, Свищов, Севлиево, Айтос, Карнобат, Несебър, Поморие, Нова Загора, Казанлък, Гоце Делчев, Петрич, Сандански, Дупница, Ботевград, Ихтиман, Самоков, Велинград, Пещера, Асеновград, Карлово, Димитровград, Свиленград, Харманли.

Разширяването на обхвата към младежите и осъвременяването на подхода чрез въвеждане на модел за работа, основан на демократичност, спазване на човешките права, върховенството на закона, неформално образование в тези 10 центъра ще има пилотен характер за България. Тяхната работа също ще се базира на модела, предложен от Съвета на Европа, но ще представляват негово „умалено копие“, както от гледна точка на инфраструктурата, така и като предоставяни дейности и услуги. Центровете ще разполагат с оборудвани зали и кабинети за провеждане на дейностите, ще действат като посредник между местния бизнес и младите хора от района, ще предоставят условия за личностно развитие, за повишаване на професионалните и дигиталните компетентности, съгласно нуждите на пазара на труда и с фокус върху уязвимите групи, ще предоставят услуги по медиация между младите и публичните органи, ще съдействат на училищата и РУО при работата с ученици, които са отпаднали или в риск от отпадане от образователната система. Работата на центъра ще бъде обезпечена чрез наемане на младежки работници, ромски образователни медиатори, психолог/социален работник, които да прилагат принципите на неформалното обучение и образование и да провеждат необходимите обучения за придобиване на меки умения, както и да бъдат гарант за успешната комуникация в ромската целева група. Ще се прилагат целенасочени мерки за обхват на ромска целева група, включително

работа с родители и фокус върху ромските момичета. Дейностите ще се предоставят както в центровете, така и в общността. Всеки от тези центрове ще открие поне по 4 работни места (от които поне двама младежки работника, един ромски образователен медиатор и психолог/социален работник) и трябва да осигури участието на поне 450 ученици и младежи в организираните от него дейности и клубове по интереси.

Избраният подход при определяне на допустимите кандидати и разходи е следния: Дефинираните градове са на база покриване на 40% от минималния обхват на младежи по областни центрове. Областен център, потенциален кандидат по дейност 1 с най-малко млади хора, живеещи на територията на градовете, е гр. Силистра с 7678 млади хора към края на 2020 г. ($7\,678 \times 40\% = 3\,071$ младежи). Минималният обхват от 1200 младежи, включени в дейностите е около 15 %. Минималният обхват по дейност 2 следва да бъде 450 младежи или 15% от общия брой млади хора. Избраният подход ще даде възможност на по-малки общини да кандидатстват по пилотната дейност, като осигурява достатъчен брой кандидати с наличие на млади хора, с цел икономичност, ефективност и ефикасност на инвестицията.

Този модел – ако се докаже като успешен и добре приет от местните общности – в бъдеще ще бъде мултиплициран и в други населени места в страната на основата на вече съществуващите ЦПЛР. **Общините, в които ще бъдат изградени центрове от този тип, ще бъдат определени също чрез процедура за подбор на проекти.** В процеса на оценката ще бъде структуриран и списък на резервите, които биха могли да получат финансиране, ако има достатъчен финансов ресурс или при отказ за сключване на договор от страна на избраните бенефициенти.

Дейност 3: „Създаване на национален фокусен център“

Тази дейност е насочена към създаването на национален фокусен център, играещ ролята на основно методическо, информационно, обучително звено, изпълняващо функцията на координационен орган за създадените младежки центрове (Бургас, Враца, Габрово, Добрич, Монтана, Перник, Пловдив, Стара Загора и спечелилите 20 проекти по бъдещата покана по интервенцията за създаване на Младежки центрове за личностно развитие към НПВУ).

Наличието на фокусен център за методическа, техническа, обучителна и информационна подкрепа на младежките центрове, създадени по програми BG06 Деца и младежи в риск (Добрич, Враца, Стара Загора и Пловдив - Финансов механизъм на ЕИП 2009 – 2014) и „Местно

развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи“ (Габрово, Бургас, Монтана и Перник - Финансов механизъм на ЕИП 2014 – 2021) и интервенция „Младежки центрове“ към Националния план за възстановяване и устойчивост ще осигури съгласуваност на работата на отделните Центрове и ще допринесе за координирането и управлението на дейностите им.

Основните дейности в националния фокусен център ще бъдат отново насочени към децата и младежите, съгласно описаните по-горе предизвикателства и ангажименти пред Младежките центрове за личностно развитие с акцент върху по-голям обхват на целевите групи.

За база на Националния фокусен център ще се използва сграда (бивше училище) в гр. София, за която вече има проведена обществена поръчка за ремонт на легловата база. Сградата разполага с достатъчно на брой стаи, обучителни пространства, кабинети, столова. Описание на обществената поръчка е достъпно тук: <https://app.eop.bg/today/71968>. (по отношение на линка - в регистъра в документа „Документация“, стр. 48 е определена възможността да се изпълни допълнително подобекти, които ще бъдат ползвани за създаването на Националния фокусен център).

Допълнителните дейности ще са свързани с:

- осигуряване на база в столицата за провеждане на обучения на младежки работници, ромски образователни медиатори и други служители от Центровете, събиране и разпространение на релевантна информация за дейностите, обхвата и резултатите на Центровете, разработване на методически материали, координация и наблюдение на съдържанието на дейностите с децата и младежите за спазване на основните принципи за демократичност, познаване и спазване на човешките права, върховенството на закона, работа не само **за**, но и **с** младите хора, целенасочено развитие на гражданското участие на децата и младежите и други.

- подобряване на капацитета на Центровете чрез организиране и провеждане на обучения за младежки работници, ромски образователни медиатори и други служители, ангажирани в дейностите или управлението им. Основната цел на дейността е да се подобри административния капацитет на центровете чрез предоставяне на съответни обучения в различни области на няколко типа участници, ангажирани с конкретните дейности в Центровете. Обученията трябва да бъдат проведени в съответствие с най-добрите практики в областта, да бъдат дългосрочни, интерактивни, да включват неформални образователни методи, да осигурят последващи действия за обучаемите чрез цялостно и активно наставничество; обучаемите трябва да могат да получат подкрепа и практическа помощ при намирането на решения за отделни случаи. По отношение на съдържанието това трябва да бъдат обучения, базирани на компетентностния подход – развиване

на знания, умения и нагласи като социални умения, межкултурна комуникация, управление на конфликти, работа в екип, антидискриминационна компетентност и др. Провеждането на обучения ще става при ползване на осъвременена методология и програма за обучение на младежки работници, образователни медиатори, непедagogически персонал, за придобиване на знания, умения и компетенции, която се разработва по проект „Изграждане на капацитет за образователно и социално включване“ по програма „Местно развитие, намаляване на бедността и подобрена включване на уязвими групи“ към финансовия механизъм на ЕИП 2014 – 2021.

- създаване на поне 15 работни места (от които минимум 7 младежки работника, минимум 2 ромски образователни медиатори и психолози/социални работници) и осигуряване на участието на поне 3000 ученици и младежи в организирани от него дейности и клубове по интереси.

Дейност 4: Управление и мониторинг на инвестицията

Управлението на инвестицията ще се осъществява от Министерството на образованието и науката (МОН) чрез определена от министъра структура (например, при подкрепа на необходимия капацитет управлението може да се предостави на дирекция „Външни европейски програми“, която в момента управлява 8 много сходни проекти за младежки центрове).

Тази дейност ще се осъществява чрез следните поддейности:

- Разработване на Насоки за кандидатстване
- Обявяване на процедурата за подаване на проекти
- Оценка на представените проектни предложения
- Сключване на договори с бенефициентите (общините)
- Разработване на Наръчник за изпълнение на проектите от страна на бенефициентите
- Обучение на бенефициентите относно изискванията по изпълнението на проектите (от страна – за изграждането и функционирането на големите центрове, от друга страна - за изграждането и функционирането на малките центрове).
- Контрол върху изпълнението на индивидуалните проекти, вкл. анализ и контрол на рисковете, проверки на място, превенция на нередности
- Верифициране на разходите и дейностите, включително проверки на проведените обществени поръчки
- Получаване на периодично изплащаните средства от ЕК (на всеки 6 месеца) и плащане

на бенефициентите за постигнатите резултати

- Информационни и комуникационни дейности – включително организиране и провеждане на информационни събития (едно в София и по едно в 6-те района на планиране в страната), големи публични събития (едно откриващо събитие - за стартиране на операцията, едно – за отчитане на напредъка по операцията и за обмяна на опит между екипите на отделните центрове и едно закриващо събитие – за отчитане на резултатите от изпълнението на операцията)

- **Социално-икономическият резултат** от реализацията на операцията включва:

- Изграждането на 21 нови младежки центъра;
- Създаването на поне 155 работни места в самите центрове (по 10 работни места във всеки голям център, по 4 работни места във всеки малък център и по 15 в националния фокусен център);
- Включването на поне 19 500 ученици и младежи в дейностите на центрoвете (минимум по 1200 в големите центрове, минимум по 450 в малките центрове и поне 3 000 в националния фокусен център), като поне 20% от включените в дейностите трябва да бъдат ученици и младежи от уязвими групи, вкл. роми.
- Минимум 4 700 млади хора, преминали през специализирани обучения за придобиване или повишаване на дигиталните им компетентности (минимум 300 в големите центрове, минимум 120 в малките центрове и поне 500 в националния фокусен център).
- Създадени и реализирани партньорства с местния бизнес, НПО и публични органи.

- **Равенство между половете и недискриминация:** В съответствие с принципи 2 и 3 на Европейския стълб за социални права и принцип и цел 5 „Постигане на равенство между половете и овластяване на жените и момичетата“ от Целите за устойчиво развитие, както и в съответствие с Националната стратегия за равнопоставеност на жените и мъжете за периода 2021 – 2030, насочени към преодоляване на стереотипите за пола и сексизма в различни сфери на обществения живот и насърчаване на равнопоставеността между половете при взимането на решения, процедурата се фокусира върху равенството в третирането и възможностите между жените и мъжете. Тази цел ще бъде гарантирана и насърчавана във всички области на изпълнението на проектите, като се осигуряват равни възможности, независимо от пол, расов или етнически произход, религия или убеждения,

увреждане, възраст или сексуална ориентация. Равните възможности на слабо представени групи като момичета и ромски малцинства ще бъдат насърчавани чрез редица инициативи, насочени към осигуряване на равно представителство и справедливо отношение. Според критериите за Знака за качество на Съвета на Европа, който младежките центрове за личностно развитие трябва да спазват в своята работа: центровете трябва да демонстрират съгласуваност на действията си по отношение на правата на човека, върховенството на закона и демокрацията чрез своите работни практики и структурно програмиране; програмата и работната философия на центровете се основават на ценностите на Съвета на Европа: зачитане на правата на човека, демокрацията и върховенството на закона. Центровете трябва да предлагат толерантна и безопасна работна среда, зачитаща разнообразието и човешкото достойнство. Центровете трябва активно да популяризират приоритетите на младежкия сектор на ЕС, като се занимават с образованието по правата на човека, межкултурното обучение, младежкото участие, активното демократично гражданство и социалното включване на младите хора в своите дейности и работни практики. Във връзка с образованието по правата на човека е важно да се отбележи, че тези дейности се отнасят до образователни модули, които се фокусират върху насърчаването на равенството в човешкото достойнство, наред с други модули, които насърчават межкултурното обучение, гражданското участие и овластяването на малцинствата. Образованието в областта на правата на човека включва: Насърчаване на осведомеността и разбирането на проблемите на правата на човека, за да могат хората да разпознаят нарушенията на правата на човека (учене на правата на човека); Развиване на нагласи за зачитане на правата на човека, така че хората да не нарушават доброволно правата на другите (учене чрез човешки права); Развиване на уменията и способностите, необходими за защита на правата на човека (учене за правата на човека). Някои от проблемите, които обхваща образованието по правата на човека, са: общи права на човека, деца, гражданство, демокрация, дискриминация и ксенофобия, образование, околна среда, равенство между половете, глобализация, здраве, човешка сигурност, медии, мир и насилие, бедност, социални права.

- **„Не нанасяйте значителна вреда“:** В съответствие с критериите за Знак за качество на Съвета на Европа центровете активно следват подход за опазване на околната среда.

Регламентът на ЕС за таксономията установява шест екологични цели:

Моля, посочете кои от екологичните цели по-долу изискват съществена DNSH оценка на мярката	Да	Не	Обяснение, ако е избрано „не“
Смекчаване на изменението на климата		X	Дейностите няма да доведат до значителни парникови емисии
Адаптация към климатичните изменения		X	Дейностите няма да увеличат неблагоприятното въздействие върху настоящия и бъдещия климат
Устойчивото използване и защита на водата и морски ресурси		X	Дейностите няма да навредят на екологичния потенциал на водни обекти, включително повърхностни и подземни води, или на доброто екологично състояние на морските води
Кръговата икономика, включително намаляване на отпадъци и рециклиране		X	Дейностите не водят до значителна неефективност при използването на материали или при прякото или непрякото използване на природни ресурси като невъзобновяеми енергийни източници, суровини, вода и земя на един или повече етапи от жизнения цикъл на продуктите, включително по отношение на трайността, ремонтируемостта, надграждаемостта, повторната употреба или възможността за рециклиране на продукти; дейностите не водят до значително увеличаване на генерирането, изгарянето или обезвреждането на отпадъци
Предотвратяване и контрол на замърсяването на въздуха, водата или земя		X	Дейностите не водят до значително увеличаване на емисиите на замърсители във въздуха, водата или земята, в сравнение със ситуацията преди започване на дейностите
Защитата и възстановяването на биоразнообразие и екосистеми		X	Дейностите не са в ущърб на доброто състояние и устойчивост на екосистемите или на състоянието на опазване на местообитанията и видовете, включително тези от интерес на Европейския съюз

- **Стратегическа автономия и сигурност** – Както Пол Тимърс заявява (в „Стратегическа автономия и киберсигурност“ от Пол Тимърс, Университет в Оксфорд и Университета в Риека * май 2019 г.) „стратегическата автономия е способността, по

отношение на капацитета и възможностите, да се вземат решения и да се предприемат действия по съществени аспекти на дългосрочния план на човека, бъдещето в икономиката, обществото и техните институции“. Дигиталната стратегия на ЕС цели тази трансформация да работи за хората и бизнеса. Съюзът е решен да превърна това десетилетие в „дигитално десетилетие“ на Европа. В съответствие с усилията на ЕС за укрепване на цифровия суверенитет и определяне на стандарти с ясен фокус върху данните, технологиите и инфраструктурата, предложената процедура за създаване на Младежки центрове се фокусира върху инвестиции в подобряване на цифровите умения, достъпни за всички млади хора и учениците чрез различни форми на формално и неформално образование и обучение.

3. Бенефициент/и

Допустими бенефициенти по Дейност 1 са общините, на чиято територия се изграждат центровете. Тези общини ще бъдат избрани чрез процедура за подбор на проекти. Допустими бенефициенти ще бъдат общини, които са областни центрове и в които още не е създаден такъв център (недопустими бенефициенти са общините: Враца, Добрич, Пловдив, Стара Загора, Монтана, Бургас, Перник, Габрово).

Допустими бенефициенти по Дейност 2 са 23 общини: Горна Оряховица, Свищов, Севлиево, Айтос, Карнобат, Несебър, Поморие, Нова Загора, Казанлък, Гоце Делчев, Петрич, Сандански, Дупница, Ботевград, Ихтиман, Самоков, Велинград, Пещера, Асеновград, Карлово, Димитровград, Свиленград, Харманли. За спазване на принципите на ефективността, икономичността и ефикасността за допустими бенефициенти за осъществяване на дейностите са градове с наличие на поне 3 000 човека на възраст от 10 до 29 години (по данни от НСИ за последната достъпна година). В част от тях вече функционират ЦПЛР съгласно чл. 26 от ЗПУО.

Допустим бенефициент по Дейност 3 – Министерство на образованието и науката.

Допустими партньори при изпълнение на проектите: Създаването на формални и неформални партньорства с бизнеса, образователните институции, местните власти и неправителствените организации са задължителни за успешната дейност на центъра.

Обмяната на информация с образователните институции има за цел оказване на съдействие от страна на центъра при подкрепа и мерки за връщане в образователната система на деца и младежи в риск от отпадане или отпаднали от формалното образование, както и подкрепа за продължаване на образованието в следваща степен. Тясното сътрудничество с читалищата в България също ще се стимулира, независимо от разликите в подходите, методите и дейностите на двата вида

организации, има припокриване в целевата група, което предполага успешно партньорство при изпълнението на съвместни инициативи, събития и различни културни дейности.

Подкрепата от местни НПО има за цел развиване на доброволчеството и младежките инициативи, овластяване на младите и активизиране на учениците и младите хора.

Успешното сътрудничество с публичните власти е основно изискване във връзка с припознаване на Центъра като място, в което се развиват и разработват политики от и за младите, както и във връзка с осигуряване на устойчивост на дейностите на центровете след края на проекта, тъй като общинските власти ще бъдат пряко отговорни за осигуряване на финансовия ресурс за поддържане на устойчивост.

Партньорствата с бизнеса имат за цел създаване на успешни практики при комуникация между търсещи и предлагащи работа, предоставяне на обучения от страна на бизнеса, мотивиране на младите хора да стартират предприемачески инициативи. Младежките центрове могат ще бъдат успешен партньор в привличане на заинтересованите страни и разпространение на информация, добри практики и опит при реализиране на дейностите на изградените STEM кабинети и FabLab в сраната.

Държавна помощ: Настоящата процедура **не представлява държавна помощ**, тъй като предоставяните дейности и услуги имат неикономически характер, изпълнявани въз основа на държавната политика, пряко контролирана от Министерството на образованието и науката и основани на националната образователна система.

Общините са ангажирани с осъществяване на нестопански дейности в случая на създаване на Центровете, които попадат в ангажиментите на държавата в областта на образованието и развитието на децата и младежта. При изпълнение на проектите по инвестицията общините осъществяват неикономически дейности.

Общините и районите на общини са създадени като териториални органи на изпълнителната власт за изпълнение на държавната политиката в интерес на териториалната общност от местно значение. Общините и районите на общини (с изключение на общинските предприятия със самостоятелна юридическа правосубектност) представляват публични субекти – структури на местната власт и основната административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление.

При реализирането на местната политиката, общините и районите на общини подпомагат дейността на централната изпълнителна власт при упражняването на публични правомощия и изпълняват функции преди всичко от неикономически характер. При възлагане на изпълнението

на някои дейности на други изпълнители общините са длъжни да спазват стриктно процедурите на Закона за обществените поръчки.

Услугите, предоставяни в Центровете, ще са безплатни за всички ученици и младежи, т.е. ще бъдат общодостъпни за всички ползватели. Дейностите на Центровете не носят икономическа изгода на предприятия и се предоставят неизбирателно – безплатно на всички крайни ползватели (ученици и младежи).

Наличието на места за настаняване и/или за хранене е част от утвърдения на европейско ниво модел (Quality Label for Youth Centres: <https://rm.coe.int/quality-label-brochure-en-2015>), като те се ползват след края на проектното финансиране за подпомагане самоиздръжката на Центровете. Приходите не се третираат като печалба, а се връщат в планираните бюджети на Центровете за ползване при изпълнението на дейностите им.

По отношение на разходите на българските партньори, свързани с изпълнението на дейности по проектното предложение, то те трябва да бъдат с неикономически характер, за да се считат за допустими по процедурата. В случай че партньорът има икономическа и неикономическа дейност, той следва да докаже, че води аналитично осчетоводяване и разходите от икономическата и неикономическата дейност са разделени, видими и проследими. Неправителствените организации, които участват като партньори по проектите, не следва да имат право да участват в строително-ремонтни дейности или в покупката на материали, оборудване и/или обзавеждане.

При подбор на партньори с оглед елиминиране на съмнения за наличие на държавна помощ в случаите, когато общините възлагат изпълнението на някои дейности на други изпълнители и/или институции, и/или действат в партньорство с такива, то те спазват стриктно процедурите на Закона за обществените поръчки.

Партньорите с икономическа дейност (представители на предприемачи, местен бизнес, предприятия) не участват в разходването на средства по проектите, освен ако не са избрани в съответствие със Закона за обществените поръчки.

4. Времеви график за изпълнение на операцията, вкл. дейности, етапи¹.

Период на изпълнение на операцията: **60 месеца**

Дейност 1 „Изграждане на младежки центрове (в областни градове)“

¹ Графикът ще е релевантен за определянето на междинни цели в рамките на Плана за възстановяване и устойчивост и има пряко отношение към освобождаване на траншове от финансовата подкрепа по линия на Фонда за възстановяване и устойчивост.

Дейност 2: „Разширяване и осъвременяване на работата на центровете за подкрепа на личностното развитие на ученици и младежи (не в областни градове) (по чл. 26 от ЗПУО) или създаване на Центрове за подкрепа на личностното развитие на деца и младежи (в градовете, в които няма ЦПЛР), които не са областни за превръщането им в модерни Центрове за подкрепа на личностното развитие“

Дейност 3: „Създаване на национален фокусен център“

Дейност 4: Управление и мониторинг на интервенцията

Конкретни дейности																
	2022		2023				2024				2025				2026	
	Q 3	Q4	Q 1	Q 2	Q 3	Q 4	Q 1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Разработени и публикувани насоки за кандидатстване	1	1														
Информация и публичност		4		3												
Сключени договори			11	10												
СМР дейности											21					
Ученици и младежи обхванати от дейностите на центъра												3000	3500	4000	4400	4600
Дейности за придобиване / надграждане на дигитални умения и компетентности												750	850	950	1050	1100

4.1. Кога най-рано може да започне изпълнението на проекта след неговото одобрение?

От страна на МОН е налице готовност за стартиране изпълнението на операцията веднага след нейното одобрение и получаването на авансовото плащане.

5. Индикативен финансов ресурс по дейности, вкл. източници на финансиране (ДБ, европейско финансиране, частно финансиране, МФИ).

Общият размер на необходимите средства за изпълнението на целия проект: 70 000 000 лв. с ДДС.

Стойността на средствата без ДДС е 63 082 288 лева. Тези средства ще бъдат финансирани от Механизма за устойчивост и възстановяване.

Стойността на ДДС е равна на 6 917 712 лева. Тези средства ще бъдат финансирани от националния бюджет.

Всички суми за изпълнение на дейностите, включително стойността на ДДС, се получават въз основа на прогнозни изчисления, а в процеса на изпълнение на проекта могат да се получат разлики в сравнение с първоначално зададените стойности.

ДДС е недопустим разход и тези разходи няма да бъдат финансирани от Механизма за възстановяване и устойчивост.

Средствата за изпълнение на проектите представляват безвъзмездна финансова подкрепа (съгласно чл. 6, т 1, (а) от Регламента).

Разпределение на финансирането по дейности:

Дейност 1 „Изграждане на младежки центрове (в областни градове)“: 40 000 000 лева, 35 760 000 лева без ДДС

(при индивидуален грант от 3 700 000 до 4 300 000 лева, базирайки се на исторически данни за сключени 4 броя договори за изграждане на младежки центрове, чрез Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014 – 2021 г. Договорите са на обща стойност 16 074 050 лева и средна стойност на проект 4 018 513 лева. По-подробно бюджетът е описан в таблица Table 1_Template detailed costs, sheet T3b_EstimatedCosts и в таблица 2_Budget_CPDSY, sheet T1 Analysis, Table 1b и sheet T3 Activities)

Дейност 2: „Разширяване и осъвременяване на работата на центровете за подкрепа на личностното развитие на ученици и младежи (не в областни градове) (по чл. 26 от ЗПУО) или създаване на Центрове за подкрепа на личностното развитие на деца и младежи (в градовете, в които няма ЦПЛР), които не са областни за превръщането им в модерни Центрове за подкрепа на

личностното развитие – 10 броя“: 16 000 000 лева, 14 304 000 лева без ДДС

(при индивидуален грант от 1 400 000 до 1 800 000 лева, базиран на по-ниските изисквания за обхват на целевата група и строително-ремонтни дейности. По-подробно бюджетът е описан в таблица Table 1_Template detailed costs, sheet T3b_EstimatedCosts и в таблица 2_Budget_CPDSY, sheet T1 Analysis и sheet T3 Activities)

Дейност 3: „Създаване на национален фокусен център“ – 9 261 431 лв., 8 279 719 лева без ДДС

(при индивидуален грант 9 261 431 лева, базиран на проведена процедура за ремонтни дейности, при прилагане на съответния процент. По-подробно бюджетът е описан в таблица Table 1_Template detailed costs, sheet T3b_EstimatedCosts и в таблица 2_Budget_CPDSY, sheet T1 Analysis и sheet T3 Activities)

Дейност 4: Управление и мониторинг на проекта: 4 738 569 лв. (без ДДС)

(6,77 % от общия бюджет на операцията – 70 000 000 лева. Бюджетът и избраният процент са подробно описани в таблица Table 1_Template detailed costs, sheet T3b_EstimatedCosts и в таблица Table 2_Budget_CPDSY, sheet T2 Management cost и sheet T3 Activities)

ДДС е недопустим разход, съгласно бележка във файл Costing estimates transmitted with the 3rd draft (VAT costs should be excluded) от експерти на Европейската комисия. .

График на плащанията:

13 % - авансово плащане, при стартиране на проекта

17 % - първо шестмесечие

10 % - второ шестмесечие

7,5 % - трето шестмесечие

7,5 % - четвърто шестмесечие

7,5 % - пето шестмесечие

7,5 % - шесто шестмесечие

7,5 % - седмо шестмесечие

7,5 % - осмо шестмесечие

7,5% - девето шестмесечие

7,5 % - финално плащане

5.1. Разпределете индикативно финансовия ресурс, според типа разход:

Индикативното разпределение на общия финансовия ресурс по дейности е следното:

- 4 738 569 лева разходи за управление на операцията
- 3 915 686 лева за разходи за управление на проектите
- 41 506 270 лева за ремонт/изграждане на сграда, оборудване и обзавеждане
- 19 839 475 лева за целенасочени мерки по проектите, включително разходи за персонал, провеждане на обучения, обмяна на опит, развиване на партньорства, информационни кампании и др.

Индикативното разпределение на типовите разходи и индивидуалните размери на безвъзмездната финансова помощ са определени на базата на **исторически данни**:

- по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009 – 2014 г. е финансирано изграждане на четири младежки центъра на отчетна стойност над 10 млн. лева;
- по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014 – 2021 г. са финансирани 4 нови проекта за изграждане на младежки центрове на бюджетна стойност над 16 млн. лева².

Тези центрове отговарят на стандартите, утвърдени от Съвета на Европа.

Практиката при финансиране на осемте центъра показва, че за осигуряване на успешното стартиране на строителните и/или ремонтните дейности, с които обикновено започва изпълнението на този тип проекти, **общините се нуждаят от аванс в размер на минимум 30 % от общата стойност на проекта.**

6. Индикатори

6.1. Индикатор/и за резултат (target)

Приключени строителни дейности за 20 младежки центъра и фокусен център – 21

Брой на ученици / младежи, регистрирани в поне една от проектните дейности – 19 500

Брой на младежите със сертификат за дигитална компетентност – 4 700

² <https://umis2020.government.bg/#/contracts?programmId=8010572&programmePriorityId=8010574&search=true>

Етапни индикатори (milestones/targets)					
Етапни индикатори	Начална стойност	Базова година	Междинни стойности (без натрупване)	Цел	Срок
<u>Приключени строителни дейности за 20 младежки центъра и фокусен център</u>	0	2022	N/A	21	Q1 2025
<u>Брой на ученици / младежи, регистрирани в поне една от проектните дейности</u>	0	2022	3000 - H1/2025 7500 - H2/2025 9000 - H1/2026	19500	Q2 2026
<u>Брой на младежите със сертификат за дигитална компетентност</u>	0	2022	750 - H1/2025 1800 - H2/2025 2150 - H1/2026	4700	Q2 2026
6.2. Индикатор/и за ефект (milestone)					
НП					
7. Изисква ли реализацията на проекта провеждане на процедура по ЗОП?					
НП					
7.1. Ако се изисква процедура по ЗОП, каква част от дейностите и финансовият ресурс ще бъдат предмет на обществената поръчка?					
НП					
7.2. Ако се изисква процедура по ЗОП, какъв е индикативният график за изпълнението ѝ?					
НП					
8. Демаркация и допълняемост					
Дейностите и предвидените разходи по настоящата програма/операция не са финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема или процедура от националния					

бюджет, бюджета на Общността или друга донорска програма.

8.1. Ако са изпълнявани сходни проекти (независимо от източника им на финансиране), опишете как този проект надгражда/допълва постигнатото с предходните проекти.

Операцията осигурява продължение на успешната практика в страната за изграждането на младежки центрове по модела, предложен от Съвета на Европа и въведен от Министерството на образованието и науката (МОН) в градовете Стара Загора, Пловдив, Добрич и Враца, с подкрепата на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство (ФМ на ЕИП).

Тези центрове бързо доказаха своя социален ефект и бяха припознати от младежите като предпочитано място за личностно развитие и прекарване на свободното време, а също и от местната власт – като надежден партньор за работата с младите хора.

Заложените индикативни стойности за резултат и за ефект се базират на данни, събирани и обработвани от изградените младежки центрове в Стара Загора, Пловдив, Враца и Добрич. Проектите стартираха дейността си през януари 2014 г. и приключиха през април 2017 г., като дейностите на центрoвете продължават успешно с финансовата подкрепа на общините за периода 2017 – 2020 г.

В момента по същия модел и отново с финансовата подкрепа на ФМ на ЕИП се изграждат още четири такива центъра в градовете Бургас, Габрово, Монтана и Перник.

С 20-те нови центъра и един Национален фокусен център, които ще бъдат изградени по настоящата операция, съществено ще се разшири мрежата от такива центрове, даващи възможност на младежите да придобиват нови знания и умения, да развиват интересите си, да се запознаят с общоевропейските ценности и активно да ги отстояват с действията си. С тези центрове съществено се разширяват и възможностите на младежите в страната да се включват в международни инициативи и обмени на опит.

Новоизградените центрове ще надградят и допълнят модела, от който взимат пример, като разширят обхвата си не само по отношение на участниците (ще включват и ученици/младежи на 13-14 г.), но и по отношение на кръга дейности, които предлагат - в тях ще бъдат включени по-голям избор от дейности, свързани с активна колаборация с местния бизнес, с цел отговаряне на нуждите на пазара на труда, усъвършенстването на дигиталните умения, развиване и усъвършенстване на меките умения, езиковата подготовка, професионалното ориентиране и професионалната подготовка.

Определено надграждане на съществуващия в момента модел на младежки центрове ще бъде и

„пилотния модел“ на 10-те малки центрове, който в бъдеще може да бъде приложен и в други подходящи населени места.
8.2. Ако по линия на програмите от Споразумението за партньорство, централно управляваните инструменти на ЕС или Фонда за справедлив преход са предвидени за изпълнение сходни проекти, очертайте демаркацията с настоящия проект.
Н/П
9. Проектът допринася ли пряко за изпълнение на някоя от Специфичните препоръки на Съвета, отправени към България в рамките на Европейския семестър в периода 2017-2020 г.? Моля, опишете как.
Като подпомага подобряване на общите и професионални компетентности на учениците и младежите, настоящата операция ще съдейства за тяхната бъдеща професионална реализация и по този начин ще допринесе за изпълнението на препоръка 4 от Специфичните препоръки на ЕК, включени в годишния ѝ доклад за България в рамките на Европейския семестър, както и на Препоръка 2 от ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА относно националната програма за реформи на България за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно конвергентната програма на България за 2020 г. да осигури подходяща социална закрила и основни услуги за всички и да засили активните политики по отношение на пазара на труда, както и да подобри достъпа до работа от разстояние и да насърчи цифровите умения и равния достъп до образование. а именно: - да подобри пригодността за заетост чрез засилване на уменията, включително на цифровите умения; - да повиши качеството, приложимостта към пазара на труда и приобщаващия характер на образованието и обучението, по-специално за ромите и другите уязвими групи.
10. Проектът допринася ли за изпълнението на реформа в даден сектор? Моля, опишете как.

Прилагането на **компетентностния подход** е една от основните задачи на **реформата на образователната система** в страната. Изграждането на посочените центрове ще допълва усилията на Министерството на образованието и науката (МОН) за прилагането на този подход във всички етапи и форми на образование и възпитание.

Освен това, настоящата операция ще допълни и дейността на Министерството на младежта и спорта (ММС) за подобряване на работата с учениците и младежите и ще съдейства за прилагането на разработваните в момента от ММС единни **национални стандарти за работа с младежта**.

Новоизградените центрове с модерна материална база и новаторски подходи за работа с младежта ще помогнат на системата на формалното образование при осигуряване на извънкласна подкрепа на ученици и младежи, за да развият техния потенциал, да придобият нови компетентности, да споделят възможности за реализация, развитие и успех.

Центровете ще съдействат за повишаване на интереса и мотивацията на учениците и младежите към придобиването на нови знания и умения и към участие в съвместни дейности, включително в международен план.

Центровете ще дадат възможност да се работи по-ефективно с ученици в риск от отпадане от училище, както и с млади хора, които не учат и не работят (NEET).

Услугите и дейностите, предоставяни от центровете, ще подобрят уменията и способността на младите хора да отговорят на изискванията на съвременния пазар на труда. Работата на представители на местния бизнес с младите хора ще подпомогне тяхната мотивация за професионална реализация „на място“, т.е. за задържането им в региона.

Центровете ще действат в тясно сътрудничество с местните власти, за да ангажират младежите в обществения живот на местно, регионално и национално ниво - в изпълнение на местните стратегии за работа с младежта и стратегиите за включване на малцинствата.

11. Проектът допринася ли за развитие на някой от аспектите на устойчивото икономическо развитие? Моля, опишете как.

Изградените по тази операция центрове ще съдействат за професионалната ориентация на младежите, както и за цялостната им подготовка за навлизане на пазара на труда – на местно и национално ниво.

Освен това, центровете ще съдействат за приобщаването на младите хора към обществения живот в съответното населено място, което е важна предпоставка за задържането им в него и след завършване на образованието им.

Функционирането на тези центрове също осигурява и условия за заетост в съответните общини (чрез откриването на поне 155 работни места).

Екипите на центровете ще работят в активен диалог с местните власти и бизнеса за осигуряването на всестрани подкрепа за успешното развитие и реализация на учениците и младите хора до 29 г. от съответния регион в съответствие с общинската стратегия за работа с младежта. Центровете ще бъдат и един от основните партньори на местните ръководства в изпълнението на общинските планове за интеграция на етническите малцинства.

След края на проектите, общините, на чиято територия са изградени центровете, следва да осигурят достатъчен финансов ресурс за продължаване на дейностите и поддръжка на сградите и оборудването.

12. Проектът допринася ли за изпълнението на целите на Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030? Моля, опишете как.

Проектът е в съответствие и с **Националната програма за развитие България 2030**, чийто Приоритет 1 „Образование и умения“ е свързан с повишаване на цифровите компетентности и умения на човешките ресурси в страната с цел широкото използване на информационните и комуникационни технологии. Изграждането на тези умения от най-ранна възраст ще подпомогне подготовката на младите хора за съвременните изисквания на пазара на труда и ще допринесе за подобряване на качеството на работната сила в страната.

13. Проектът допринася ли за изпълнението на целите и приоритетите, определени в Интегрирания национален план „Енергетика и климат“? Ако отговорът е „да“, моля, опишете как.

Строителството и ремонтът на съответната инфраструктура на центровете ще отговарят на съвременните енергетични норми и на приоритетите, определени в Интегрирания национален план „Енергетика и климат“.

В Насоките за кандидатстване ще има изричен акцент върху необходимостта от спазване на най-високите стандарти в областта на енергийната ефективност.